

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΑΦΗΣ

*για την ορθή ενημέρωση των
ασθενών σχετικά με τη
διασυνοριακή υγειονομική
περίθαλψη¹*

Κατάλογος ελέγχου για τα εθνικά σημεία επαφής

για την ορθή ενημέρωση σχετικά με τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη¹

Οργανώσεις ασθενών

Στην οδηγία 2011/24/ΕΕ* επισημαίνεται η ανάγκη κατάλληλης και σαφούς ενημέρωσης για όλες τις πτυχές της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης*, προκειμένου να μπορούν οι ασθενείς να ασκούν εμπράκτως τα δικαιώματά τους. Τα εθνικά σημεία επαφής* για τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη (ΕΣΕ) φέρουν καθοριστική ευθύνη για την παροχή της εν λόγω ενημέρωσης στους ασθενείς που μετακινούνται.

Επιπλέον, τα ΕΣΕ υποχρεούνται να ενημερώνουν έμμεσα τους ασθενείς, παρέχοντας πληροφορίες σε άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης*, όπως οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, τα εθνικά συστήματα υγείας* ή οι ασφαλιστικοί φορείς* και οι οργανώσεις ασθενών.

Το ακόλουθο έγγραφο επεκτείνει τον κατάλογο ελέγχου για την ορθή ενημέρωση στις οργανώσεις ασθενών.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος για την υγεία (2014-2020) και υπό ειδική σύμβαση με τον Εκτελεστικό Οργανισμό για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα (CHAFEA), βάσει της εντολής του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το περιεχόμενο της παρούσας έκθεσης αντιπροσωπεύει τις απόψεις του αναδόχου, ο οποίος φέρει την αποκλειστική ευθύνη για αυτό· σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να εκληφθεί ότι αντιπροσωπεύει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και/ή του CHAFEA ή οποιουδήποτε άλλου φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και/ή ο CHAFEA δεν εγγυώνται την ακρίβεια των δεδομένων που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση, ούτε αποδέχονται την ευθύνη για οιαδήποτε χρήση αυτής από τρίτους.

¹ Για κάθε λέξη ή έννοια στον παρόντα κατάλογο ελέγχου που ακολουθείται από αστερίσκο (*), παρέχονται ορισμοί και διευκρινίσεις στο συνοδευτικό αλφαβητικό γλωσσάριο.

① Δικαιώματα των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης

1.1 Πάσης φύσεως δικαιώματα των ασθενών

- ✓ Εξηγήστε στις οργανώσεις ασθενών τι ακριβώς σημαίνει δικαίωμα στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης*
- ✓ Καταστήστε σαφές ότι υπάρχουν δύο δυνατότητες πρόσβασης σε διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη*: η οδηγία 2011/24/ΕΕ* και οι κανονισμοί περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009*
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με το (υλικό, προσωπικό και εδαφικό) πεδίο εφαρμογής τόσο της οδηγίας 2011/24/ΕΕ* όσο και των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009*
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με τις γενικές αρχές των ανωτέρω νομικών πράξεων της ΕΕ. Για παράδειγμα:
  - *«Βάσει των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009, οι ασθενείς δικαιούνται κάλυψη των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό ως εάν ο ασθενής να ήταν ασφαλισμένος στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εκείνης της χώρας.»*
  - *«Βάσει της οδηγίας 2011/24/ΕΕ, οι ασθενείς δικαιούνται κάλυψη των εξόδων θεραπείας στο εξωτερικό ως εάν η θεραπεία να είχε παρασχεθεί στη χώρα προέλευσης του ασθενούς.»*
- ✓ Προβείτε σε σαφή διάκριση μεταξύ προγραμματισμένης* και έκτακτης* ιατρικής θεραπείας στο εξωτερικό
- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών ποια υγειονομική περίθαλψη υπόκειται σε προέγκριση* (βάσει τόσο των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009* όσο και της οδηγίας 2011/24/ΕΕ*)
Όταν είναι διαθέσιμος δημόσιος κατάλογος της υγειονομικής περίθαλψης που υπόκειται σε προέγκριση*, θα πρέπει να παρέχεται σχετική αναφορά ή να δημοσιεύεται ο εν λόγω κατάλογος
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες όσον αφορά τις περιπτώσεις που πρέπει να γίνεται δεκτή η αίτηση προέγκρισης από το εθνικό σύστημα υγείας*/ τον ασφαλιστικό φορέα* (ειδικότερα, στην περίπτωση που η θεραπεία καλύπτεται από τη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης της χώρας προέλευσης του ασθενούς και δεν είναι δυνατή η παροχή θεραπείας εγκαίρως από ιατρικής άποψης)
- ✓ Καταστήστε σαφές το δικαίωμα του ασθενούς στην κάλυψη του συνόλου ή μέρους των εξόδων που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό εκ μέρους του εθνικού συστήματος υγείας*/ ασφαλιστικού φορέα* βάσει των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης* και της οδηγίας 2011/24/ΕΕ*
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα και την επιστροφή τους βάσει των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009* και της οδηγίας 2011/24/ΕΕ*

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις ισχύουσες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και τους μηχανισμούς άσκησης ένδικων μέσων
- ✓ Αναφέρετε πιθανά δικαιώματα θεραπείας στο εξωτερικό τα οποία απορρέουν αποκλειστικά από την εθνική νομοθεσία, όπως, για παράδειγμα, στο πλαίσιο εθνικών έργων υγειονομικής περίθαλψης για παραμεθόριες περιφέρειες

1.2. Οδηγία 2011/24/ΕΕ* έναντι κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης*

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις διαφορετικές συνέπειες των δύο δυνατοτήτων όσον αφορά το φάσμα των καλυπτόμενων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, τους όρους πρόσβασης σε ιατρική θεραπεία, καθώς και τις οικονομικές επιπτώσεις
- ✓ Παρουσιάστε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης* στο πλαίσιο της οδηγίας 2011/24/ΕΕ* και των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009*
- ✓ Δώστε έμφαση στις διαφορές μεταξύ των ισχυόντων τιμοκαταλόγων και μεθόδων πληρωμής στο πλαίσιο της οδηγίας 2011/24/ΕΕ* και των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009*
- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την προτεραιότητα που δίνεται στους κανονισμούς περί κοινωνικής ασφάλισης (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009* όταν πληρούνται οι όροι χορήγησης προέγκρισης σύμφωνα με τις διατάξεις τους, εκτός εάν υπάρχει ρητό αίτημα του ασθενούς

② Ευρύτερο φάσμα υπηρεσιών υγείας

- ✓ Ενημερώστε τις αλλοδαπές οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις διαθέσιμες θεραπείες στη χώρα σας. Επιπλέον, ενημερώστε τις τοπικές οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις διαθέσιμες θεραπείες σε άλλη χώρα της ΕΕ*/ΕΟΧ*. Συγκεντρώστε τις πληροφορίες αυτές από κοινού με το εθνικό σημείο επαφής* της οικείας χώρας.
- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις δυνατότητες που έχουν οι ασθενείς να λάβουν προέγκριση* βάσει των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης 883/2004 και 987/2009* για θεραπεία που δεν καλύπτεται μεν από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας προέλευσης* του ασθενούς, περιλαμβάνεται δε στο φάσμα των παροχών ασθενοείας που προβλέπει η νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης της χώρας θεραπείας*

Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών για το γεγονός ότι, όταν ορίζεται στους κανονισμούς κοινωνικής ασφάλισης* ή στην οδηγία 2011/24/ΕΕ*, η θεραπεία πρέπει να περιλαμβάνεται στο φάσμα των παροχών ασθενοείας που καλύπτονται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας προέλευσης του ασθενούς* (- για παράδειγμα όσον αφορά την υποχρέωση αποδοχής της αίτησης προέγκρισης* σε περίπτωση αδικαιολόγητης καθυστέρησης -), γεγονός που δεν σημαίνει ότι η διαδικασία θεραπείας στο εξωτερικό πρέπει να είναι ακριβώς η ίδια. Εφόσον η ίδια η θεραπεία

καλύπτεται, ο ασθενής δικαιούται αντίστοιχη θεραπεία στο εξωτερικό, ακόμη και εάν η θεραπεία παρέχεται με νέες τεχνικές και μεθόδους ή με εναλλακτικές διαδικασίες. Ωστόσο, οι τεχνικές αυτές θα πρέπει να βασίζονται στην πλέον προηγμένη τεχνολογία και επιστημονική σκέψη σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, η θεραπεία πρέπει να θεωρείται συνήθης θεραπεία, με βάση το επίπεδο των επιστημονικών γνώσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (βλ. C-157/99 *Smits-Peerbooms*).

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με τις δυνατότητες που διαθέτει το κράτος μέλος ασφάλισης* να αποφασίσει να επιστρέψει άλλα συναφή έξοδα, όπως έξοδα διαμονής και μετακίνησης, ή συμπληρωματικά έξοδα στα οποία ενδεχομένως υποβάλλονται τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 της οδηγίας 2011/24/ΕΕ.
- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την έμφαση που δίνει η οδηγία 2011/24/ΕΕ* στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών (για παράδειγμα μέσω της δημιουργίας ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς* ή υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας), με στόχο να παρέχεται στους ασθενείς που χρειάζονται εξειδικευμένη θεραπεία ή στους ασθενείς με σπάνιες νόσους η δυνατότητα να επιλέγουν από μεγαλύτερη ποικιλία παρόχων υγειονομικής περίθαλψης και να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε εναλλακτικές ή εξειδικευμένες θεραπείες στο εξωτερικό

③ Πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη στο εξωτερικό

- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με τους καταλόγους αναμονής
- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την ενδεχόμενη ανάγκη παραπεμπτικού από γενικό ιατρό* σε περίπτωση εξειδικευμένης θεραπείας
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενους περιορισμούς όσον αφορά την εισαγωγή αλλοδαπών ασθενών
- ✓ Παράσχετε πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα των νοσοκομείων στη χώρα σας

④ Σημασία της καλής προετοιμασίας των ασθενών

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών ότι είναι σημαντικό να είναι οι ασθενείς επαρκώς ενημερωμένοι και καλά προετοιμασμένοι προτού αναζητήσουν υγειονομική περίθαλψη στο εξωτερικό:

Πριν από τη λήψη απόφασης για διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη

- Προτού ταξιδέψουν στο εξωτερικό προς αναζήτηση θεραπείας, οι ασθενείς πρέπει να είναι ενημερωμένοι σχετικά με τα πάσης φύσεως δικαιώματά τους στη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη* βάσει των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης* και της οδηγίας 2011/24/ΕΕ*

- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις οικονομικές επιπτώσεις και τους όρους υπό τους οποίους δικαιούνται κάλυψη των εξόδων
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τα έξοδα θεραπείας που θα χρειαστεί να καταβάλουν ως ιδιώτες και να καλύψουν
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι συχνά ενδέχεται να απαιτείται προέγκριση* από το εθνικό σύστημα υγείας*/ τον ασφαλιστικό φορέα* του ασθενούς
- Όταν ο ασθενής ταξιδεύει χωρίς να διαθέτει έγκυρο ευρωπαϊκό έντυπο S2* εκδοθέν από το εθνικό σύστημα υγείας*/ τον ασφαλιστικό φορέα* της χώρας του, πρέπει να γνωρίζει ότι θα χρειαστεί να πληρώσει τη θεραπεία ως ιδιώτης. Ο ασθενής μπορεί να υποβάλει αίτηση αναδρομικής επιστροφής εξόδων μόνον αφού επιστρέψει στη χώρα προέλευσής του
- Ο ασθενής πρέπει να γνωρίζει ποια θεραπεία επιθυμεί να λάβει, καθώς και ποιον πάροχο υγειονομικής περίθαλψης ή νοσοκομείο επιθυμεί να επισκεφτεί
- Ο ασθενής πρέπει να γνωρίζει εάν θα απαιτηθεί παραπεμπτικό από γενικό ιατρό*
- Ο ασθενής πρέπει να είναι ενημερωμένος σχετικά με τη σημασία της ιδιωτικής ταξιδιωτικής ασφάλισης ή της συμπληρωματικής ασφάλισης υγείας

Πριν από τη μετάβαση στο εξωτερικό για θεραπεία:

- Οι ασθενείς πρέπει να είναι επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με το δικαίωμά τους στη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να μεριμνήσουν για τη διαβίβαση του ιατρικού φακέλου τους στον πάροχο υγειονομικής περίθαλψης στο εξωτερικό και ότι ενδέχεται να χρειαστεί να φροντίσουν για τη μετάφραση αυτού του φακέλου
- Οι ασθενείς πρέπει να είναι ενήμεροι ότι πιθανόν να χρειαστεί να μεριμνήσουν οι ίδιοι για διερμηνεία στην περίπτωση που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα με τον πάροχο υγειονομικής περίθαλψης ή το ιατρικό προσωπικό στο εξωτερικό
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να μεριμνήσουν για περιθαλψη παρακολούθησης αμέσως μετά την επιστροφή τους στη χώρα προέλευσής τους προκειμένου να διασφαλίσουν τη συνέχεια της θεραπείας τους

Κατά τη διάρκεια της θεραπείας στο εξωτερικό:

- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό ο θεράπων πάροχος υγειονομικής περίθαλψης στο εξωτερικό να τεκμηριώνει τον ιατρικό φάκελο, είτε σε γραπτή είτε σε ηλεκτρονική μορφή
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να συγκεντρώνουν και να φυλάσσουν όλα τα έγγραφα τα οποία θα χρειαστεί να προσκομίσουν αργότερα στο εθνικό σύστημα υγείας*/ στον ασφαλιστικό φορέα της χώρας τους* προκειμένου να τους επιστραφούν τα έξοδα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ασθενής θα πρέπει να παράσχει μετάφραση των εγγράφων αυτών

Μετά τη θεραπεία στο εξωτερικό:

- Οι ασθενείς πρέπει να είναι ενήμεροι για το δικαίωμά τους σε ίδιες τιμές θεραπείας με τους ασθενείς που είναι μόνιμοι κάτοικοι
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να ενημερώνουν τον θεράποντα πάροχο υγειονομικής περίθαλψης σε περίπτωση που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τυχόν συνταγές που έχει εκδώσει ο εν λόγω πάροχος στη χώρα προέλευσής τους
- Οι ασθενείς πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να μεριμνούν για τη διαβίβαση του ιατρικού φακέλου που έχει συμπληρωθεί από τον θεράποντα πάροχο υγειονομικής περίθαλψης στο εξωτερικό στον πάροχο ή στους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης στη χώρα προέλευσης

5 Ευρωπαϊκά δίκτυα αναφοράς

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την ύπαρξη ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς*

6 Οργανώσεις ασθενών

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την ύπαρξη και τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ασθενών
- ✓ Διασφαλίστε ότι οι οργανώσεις ασθενών είναι ενήμερες για τη δυνατότητα επικοινωνίας με εθνικό σημείο επαφής άλλης χώρας της ΕΕ*/ΕΟΧ προκειμένου να μάθουν περισσότερα για τις οργανώσεις ασθενών που βρίσκονται στη συγκεκριμένη χώρα

7 Δικαιώματα των ασθενών

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με τα δικαιώματα των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης* βάσει της οδηγίας 2011/24/ΕΕ*

Συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- του δικαιώματος ενημέρωσης από το εθνικό σημείο επαφής* τόσο της χώρας προέλευσης όσο και της χώρας θεραπείας* του ασθενούς
  - του δικαιώματος στη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης και στη λήψη ορισμένων πληροφοριών από τον πάροχο υγειονομικής περίθαλψης στο εξωτερικό
  - του δικαιώματος καταβολής της ίδιας αμοιβής με τους ασθενείς που είναι μόνιμοι κάτοικοι
  - του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
  - του δικαιώματος πρόσβασης στον ιατρικό φάκελο και διαβίβασής του
  - του δικαιώματος σε διαφανείς διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και μηχανισμούς άσκησης ένδικων μέσων
  - του δικαιώματος προσβασιμότητας των νοσοκομείων*
- ✓ Ενημερώστε τις αλλοδαπές οργανώσεις ασθενών σχετικά με τα δικαιώματα των ασθενών βάσει της εθνικής νομοθεσίας στη χώρα σας. Επιπλέον, ενημερώστε τις τοπικές οργανώσεις ασθενών σχετικά με τα δικαιώματα των ασθενών σε άλλη χώρα της ΕΕ*/ΕΟΧ*. Συγκεντρώστε τις πληροφορίες αυτές από κοινού με το εθνικό σημείο επαφής* της οικείας χώρας.

8 Εθνικά σημεία επαφής

- ✓ Ενημερώστε τις οργανώσεις ασθενών σχετικά με την ύπαρξη και τα καθήκοντα των εθνικών σημείων επαφής* (ΕΣΕ)
- ✓ Διαχωρίστε τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από το ΕΣΕ της χώρας προέλευσης* ή του κράτους μέλους ασφάλισης* του ασθενούς από εκείνες που πρέπει να παρέχονται από το ΕΣΕ της χώρας θεραπείας*

